

Ämneslärarprogrammet

- En kvantitativ studie om studenters tankar kring idrott och hälsa utbildningen

Anton Gustavsson

Självständigt arbete (4IDÄ2E) 15
högskolepoäng

Handledare: Bo Carlsson
Examinator: Göran Gerdin
Termin: HT19
Kurskod: 4IDÄ2E

Sammanfattning/Abstract

Syftet med denna studie har varit att undersöka vilka tankar studenter på två universitet har på ämneslärarprogrammet och specifikt idrott och hälsa utbildningen. Frågeställningarna löd på följande sätt: (i) vilken syn har studenterna från de två universiteten på ämneslärarprogrammets utbildning och specifikt inriktningen idrott och hälsa? Och (ii) skiljer sig synen angående utbildningen beroende på vilket universitet studenterna studerar på?

Studien har genomförts med hjälp av till största del en kvantitativ metod; en enkätundersökning som 24 studenter ifrån två universitet har fått genomföra. Studien teoretiska ramverk har utgått ifrån de pragmatiska sanningsteorierna och specifikt konsensusteorin. Studiens resultat visar att det inte går att utläsa några sanningar utifrån ett översiktligt synsätt och utifrån konsensusteorin. Dock visar resultaten att det finns en relativt stor skillnad mellan de två universiteten och när de två universiteten separeras ifrån varandra är det möjligt att se en rad olika sanningar om idrott och hälsa utbildningen hos universiteten. Till exempel på fråga 1 i enkätundersökningen (*De praktiska momenten har kännetecknats av god pedagogisk kvalité.*), där 46,6 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 100 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a.

Nyckelord: Lärarutbildning, studenter, idrott och hälsa, universitet, enkätundersökning

Förord

Det är tid nu för mig att knyta ihop säcken för mitt examensarbete och denna studie. Det är ett examensarbete som har varit roligt, intressant och ansträngande. Examensarbetet kan ses som en resa med ett antal delmål som det har jobbat in i det sista för att nå fram till dem och en slutdestination som har haft ett klart slutdatum men som under tidens gång har känt väldigt avlägset. Delar av denna resa har gått lätt och snabbt medan andra delar av resan har varit väldigt krävande och tvingat fram det yttersta i mig. Det har varit en resa som både gett mig nya kunskaper och nya erfarenheter, en resa där jag har befunnit mig till stora delar på helt oupptäckta marker för min egen del. Stora delar av den här resan har varit en resa på egen hand med många timmar av skrivande i avskildhet i och med att jag har skrivit detta examensarbete själv. Trots detta har det funnits många människor som har hjälpt mig på vägen mot slutdestinationen. Det hade inte varit möjligt att nå slutdestinationen utan dessa människor men innan jag tackar alla namngivna människor finns det en grupp som har varit otroligt viktig och det är respondenterna. Ett stort tack för att ni tog er tillfälle att svara på enkätundersökningen och delade med er av era tankar och erfarenheter. Utan ert deltagande hade inte detta examensarbete varit genomförbart.

Först och främst vill jag tacka min handledare, Bo Carlsson, för sitt gedigna arbete och stöd. Vidare vill jag tacka mina opponenter, Hans Axhed och Bledar Bajrami, som har bistått med utförliga opponeringar och på så sätt hjälpt mig vidare mot slutdestinationen. Jag vill också tacka lärarutbildarna från de två universitet som respondenterna kommer ifrån. Utan deras godkännande att använda mig av deras studenter hade det inte varit möjligt att slutföra detta examensarbete. Sist men inte minst vill jag tacka min nära vän Tobias Axelsson för sitt utmärkta arbete som bollplank, oavsett fråga har alltid Tobias försökt att ge ett så givande svar som möjligt.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Syfte och frågeställningar.....	7
3. Bakgrund.....	8
4. Tidigare forskning.....	10
4.1 Idrottslärarytbildningens innehåll.....	10
4.2 Kritik mot idrottslärarytbildningen.....	10
4.3 Innanför idrottslärarytbildningens väggar.....	11
4.4 Det akademiska.....	12
4.5 Sammanfattning tidigare forskning.....	13
5. Vetenskapsteoretiska utgångspunkter.....	14
5.1 Pragmatism, den pragmatiska sanningsteorin och konsensussteorin.....	14
6. Metod och material.....	16
6.1 Val av metoder/metoddiskussion.....	16
6.2 Metodsyn.....	17
6.3 Urval.....	18
6.4 Respondenter.....	18
6.5 Genomförande.....	19
6.6 Bearbetning och analys.....	19
6.7 Bortfall.....	20
6.8 Validitet och reliabilitet.....	20
6.9 Etiska aspekter.....	21
7. Resultat.....	23
7.1 Studenters syn på ämneslärarytbildningen, inriktning idrott och hälsa.....	23
7.2 Studentkommentarer.....	26
7.3 Skillnader mellan de två universiteterna.....	26
7.4 Sammanfattning av resultat.....	28
8. Analys och diskussion.....	29
8.1 Analys och diskussion av resultat utifrån konsensussteorin; studenters syn på ämneslärarytbildningen.....	29
8.2 Analys och diskussion av resultat utifrån konsensussteorin; skillnaderna mellan de två universiteterna.....	31
8.3 Slutsats.....	32

8.4 Metoddiskussion.....	33
8.5 Framtida forskning	34
Käll- och litteraturförteckning.....	35
Bilagor.....	38
Bilaga 1 Enkätundersökning – Sammanfattning.....	38
Bilaga 2 Jämförelse mellan universitet 1 och universitet 2.....	43

1. Inledning

Idrottsläroutbildningen eller som den heter idag, ämnesläroprogrammet med inriktning idrott och hälsa, lutar sig mot en vidsträckt tradition. Utbildningen har under en längre tid varit mycket populär bland studenter (Larsson, 2009, s. 20). I Sverige har den funnits sedan år 1813 och fanns enbart på ett lärosäte fram till år 1966. Idag finns det inom läroutbildningen en mängd olika inriktningar som ämnesläroprogrammet med inriktning idrott och hälsa är en del. Dessutom finns dagens utbildning tillgänglig på flera lärosäten runt om i Sverige (Larsson, 2009, s. 20).

Ämnesläroprogrammet med inriktning idrott och hälsa är en utbildning som separerar sig ifrån många av de andra inriktningarna inom läroutbildningen när gäller en rad olika aspekter. Den kroppsliga praktiken är utbildningens främsta innehåll och stomme (Annerstedt, 1991). Studenterna som söker in till utbildningen är allt som oftast väldigt intresserade av skolämnet idrott och hälsa och de flesta av studenterna har en bakgrund som aktiva idrottsutövare (Annerstedt, 1991). Enligt Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 25) är en av de viktigaste tillgångarna för en läroare deras fallenhet att syssla med idrott.

All utbildning styrs av utbildningsplaner, examensordningar och andra styrdokument. All utbildning är på samma gång också en komponent av en utbildningspraxis med historiska rötter som omfattar praktiker, värderingar, normer och föreställningar som utgör vad som är värdefull och adekvat kunskap. Enligt Larsson (2009, s. 20-21) förmedlar en utbildnings innehåll och konstruktion en sorts kultur som är de allra flesta gångerna dold, det vill säga att den tas för givet och finns bara där. *"Kulturen produceras och reproduceras och sätter ramar för vad som är giltigt, den är en naturlig gräns som ingen eller inget går utanför"* (Larsson, 2009, s. 21).

År 1991 konstaterade Annerstedt (1991, s. 142-168) i en internationell forskningsöversikt att idrottsutbildningen hade till större del en liten påverkan på hur sedan undervisningarna i ämnet idrott och hälsa bedrevs. 13 år senare kom Lundvall (2004, s. 19-43) återigen fram till att det inte är forskningsrön som till största del bestämmer vad som är viktigt inom ämnet idrott och hälsa, utan det är traditionen som gör det. I och med att Annerstedt (1991, s. 142-168) och Lundvall (2004, s. 19-43) har konstaterat att idrottsläroutbildningen har liten

påverkan på hur undervisningarna i ämnet idrott och hälsa bedrivs leder det in till syftet med den här studien och varför studien är viktig.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med det här examensarbetet är att undersöka vad studenter som studerar ämneslärarprogrammet, inriktning idrott och hälsa på två universitet, har för tankar om ämneslärarprogrammets utbildning. Studien utgår från följande frågeställningar:

- Vilken syn har studenterna från de två universiteten på ämneslärarprogrammets utbildning och specifikt inriktningen idrott och hälsa?
- Skiljer sig synen angående utbildningen beroende på vilket universitet studenterna studerar på, i så fall hur?

3. Bakgrund

I detta kapitel presenteras examensarbetets bakgrund samt varför studien är intressant för läsaren.

Enligt Larsson (2009, s. 20) är ämneslärarutbildningens mål, oavsett inriktning, att studenter bland annat ska kunna omvandla kunskaper inom det specifika ämnet eller ämnesområde så att alla elever lär sig och utvecklas. Studenter/blivande lärare ska vara kapabla till att anordna undervisningar som stämmer överens med de uppsatta målen, de teorier som finns inom utbildningen och den praxis som finns för hur undervisningarna skall åskådliggöras (Larsson, 2009, s. 20).

Lärarytbildarna som studenter stöter på inom universitetet samt under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen har uppfattningar om undervisningen och i detta fall om undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Dessa uppfattningar har skapats under många år främst via deras år som verksamma lärare men även genom deras egen utbildning (Larsson, 2009, s. 20). Studenterna eller de blivande lärarna som de också kallas kommer i sin tur in i utbildningen med sina egna uppfattningar om hur undervisningar i ämnet idrott och hälsa skall se ut (Larsson, 2009, s. 20).

År 2013 genomförde Lärarnas tidning en enkätundersökning med studenter som påbörjat sin utbildning hösten 2011, samma år som den nya lärarytbildningen hade startats upp. Med hjälp av resultaten kom de fram till att cirka 30 procent av studenterna ansåg att lärarytbildningen i låg eller till och med mycket låg utsträckning hade rustat dem för läraryrket (Lärarnas Riksförbund, 2016, s. 12). Vidare visade resultatet att sju av tio studenter tyckte att de fick för lite föreläsningstimmar i metodik, förberedelser och planering av lektioner.

Enligt Larsson (2009, s. 21) är det troligen inte möjligt att bedöma lärarytbildningen som en plats där harmonierande och samstämmiga synsätt existerar och där det finns ett fokus på ett och samma mål. Inom lärarytbildningen råder det ständiga kraftmätningar mellan olika parter om vilka kunskaper blivande lärare kommer att behöva eller vad som utmärker en bra/god utbildning och bra/god lärare (Larsson, 2009, s. 21).

Allt som ofta är det lärarytbildarnas röster och tankar som hörs, inte studenternas eller de blivande lärarnas, när det kommer till hur en lärarytbildning ska se ut eller vad som behövs

förbättras (Backman & Larsson, 2013, s. 255). Givetvis får studenter vara med och påverka enskilda kurser när det handlar om kursernas upplägg med mera. Men utifrån egna erfarenheter har inte studenter/blivande lärare en liten eller ingen talan alls när det kommer till kursers/utbildningens innehåll till exempel kopplat till kursernas/utbildningens relevans till själva skolämnet idrott och hälsa. Enligt Kårhus (2010, s. 228) är det utbildningspolitiken som påverkar och styr universiteten/högskolorna. De olika lärosätena som existerar i Sverige delar på samma utbud, det vill säga att alla lärosäten konkurrerar om studenter och dess tillströmning. Detta som i sin tur är väsentligt för lärosätena och utbildningarnas överlevnad. I Norge är detta fenomen mycket vanligt och i Sverige syns det allt mer (Kårhus, 2010, s. 227-241). Skolorna kan och kommer mer och mer likna företag som är tvungna att marknadsföra sig med högstatus utbildningar för att skapa en skola som är attraktiv. Enligt Kårhus (2010, s. 227-241) bildas en problematik när marknaden kontrollerar utbildningens innehåll istället för att krav, kvalitet och professionsrelevans kontrollerar utbildningens innehåll. På så sätt finns det en intressant infallsvinkel med studien då den tog del av vad studenter tyckte och tänkte om ämneslärarutbildningen som de studerade på.

4. Tidigare forskning

I det här kapitlet presenteras den tidigare forskningen som finns inom det berörda området, det vill säga vetenskapliga studier om lärarutbildningen och idrottsutbildningen både i ett nationellt och internationellt kontext.

4.1 Idrottslärarutbildningens koppling till läraryrket

Lawson (1983, s. 3-15, 1984, s. 48-60) och Locke (1984, s. 3-86) hävdade att innehållet i idrottslärarutbildningen och kursplanerna inte var på en acceptabel nivå när det kom till inriktningen att försöka utveckla en lärarinriktad inställning hos de blivande lärarna. Det är inte möjligt att förutspå att alla blivande lärare har ett tankesätt att läraryrket framför allt består av att lära ut saker och ting. *”En konsekvens att ett sådant förhållningssätt, tillsammans med brist på centrala direktiv för ämnet, leder till att målen blir oklara och kan variera kraftigt från lärare till lärare”* (Annerstedt, 1991, s. 241). Vidare skriver Annerstedt (1991, s. 241) att det inte heller fanns någon större samsyn inom lärarutbildningen gällande hur en bra undervisning ska se ut samt vilka mål som skall prioriteras. Därför fick blivande lärare många gånger ta emot paradoxala budskap (Annerstedt, 1991, s. 241). Effekten av att blivande lärare inte utvecklar en undervisningsfilosofi och att utbildningen inte är nog lärarinriktad leder till att målen för undervisningen är olika och vissa gånger till och med otydliga. Vid ungefär samma årtal som Annerstedts första undersökning av idrottslärarutbildningar undersökte Crum (1990) fem idrottshögskolor i Nederländerna och Mitchell och Lawson (1986) fyra amerikanska universitet. De kom fram till att väldigt få eller inga lärarutbildare var eniga om vad som var karakteristiskt med en bra undervisning. Motsättningar bland lärarutbildarna fanns både mellan och inom de olika universiteten. De lärarutbildare som var med i undersökningarna ansåg att deras tidigare lärarerfarenheter och deras egen biografi var i stor utsträckning viktigare än den lärarutbildning de själva hade genomgått (Crum, 1990 & Mitchell och Lawson, 1986).

4.2 Kritik mot idrottslärarutbildningen igår och idag

Enligt Annerstedt (1991, s. 242) och hans egna empiriska undersökning riktade, de allra flesta av de lärarstudenter som han intervjuade, kritik mot idrottslärarutbildningen. Till största del handlade den hårda kritiken om att lärarstudenterna ansåg att utbildningen inte var i tillräcklig utsträckning anpassad till skolan. Lärarstudenterna ansåg sig behandlas som elever istället för

kollegor samt att det inte arbetades tillräckligt med målsättningsfrågor och när det väl togs upp var det för sent in i utbildningen (Annerstedt, 1991, s. 242).

Vidare i samma empiriska undersökning riktade Annerstedt (1991, s. 157) kritik mot den dåvarande utbildningen på grund av dess vacklande anknytning till läraryrket samt för att det fokuserades på att förbättra personliga egenskaper och idrottsliga färdigheter istället för att fokusera på att utveckla den didaktiska kompetensen. I den internationella forskningsöversikt, som ingick i Annerstedts empiriska undersökning, riktades det samma kritik mot idrottläraryrket i andra länder runt om i världen (Annerstedt, 1991, s. 244). Annerstedt (1991, s. 244) menade att orsaken till kritiken var den begränsade rekryteringen till idrottläraryrket. Studenterna som antogs till utbildningen var själva lyckosamma idrottsutövare och dessutom positivt inställda till idrottsrörelsens normer och värderingar. En kombination av den begränsade rekryteringen samt att vetenskaplig anknytning och reflektion saknades, ledde till att utveckling och nytänkande hindrades (Annerstedt, 1991, s. 244).

I en utvärdering som genomfördes år 2002 som analyserade lärarutbildningen för idrott och hälsa vid sex olika lärosäten, kom Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 76) fram till att den vetenskapliga förankringen var undermålig samt att den vetenskapliga kompetensen hos lärarutbildarna var marginell. Viktigt att påpeka är att det fanns skillnader mellan de olika lärosätena. Kampen inom utbildningen mellan en mer akademisk inställning med robustare forskningsanknytning och en mer professionsinriktad inställning har ägt rum en längre tid. Enligt Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 76) har avsaknaden på didaktisk forskning och forskarutbildade lärare varit en nackdel för utvecklingen av utbildningen.

4.3 Innanför idrottläraryrket väggarna

Kvalbein (1998, s. 71) hävdade att värden, normer och förståelseformer inom en utbildning har djupa historiska rötter och även om det har genomförts reformer har de tidigare generationernas övertygelse förts över till de nya generationerna. Enligt Bourdieu (1996, s. 90) handlar det om att det finns en opposition mot reformer bland universitet och högskolor. Vidare menar Bourdieu (1996, s. 90) att en av universitetens och högskolornas mest prioriterade uppgifter var bibehållandet och återskapandet av den nuvarande sociala ordningen som fanns.

Innanför lärarutbildningens väggar har det förts och det förs fortfarande kamper om vad det rätta innehållet är och vad den rätta utbildningen är för något. Under samma tid har det funnits och finns fortfarande en del essentiella idéer som människorna inom lärarutbildningen är överens om (Larsson, 2009, s. 77). Den svenska synen på skolämnet idrott och hälsa och idrottslärarutbildningen som till största del lutar sig emot kroppslig praktik är en stark tradition som sträcker sig tillbaka till Lings dagar och det gymnastiska system som han skapade. Trots att utbildningens innehåll har förändrats med tiden, det vill säga att det praktiska innehållet har fått ta några steg tillbaka för att ge mer plats för det teoretiska, är alltjämt synen på utbildningen och skolämnets kärna som en kroppslig praktik väl förankrad inom både skolans och utbildningens värld. Enligt Larsson (2009, s. 78) är det viktigt att framhålla att detta synsätt av idrottslärarutbildningen främst påverkar Sverige, även om det finns många gemensamma drag med idrottslärarutbildningen i andra länder. Enligt Collier (2006, s. 386- 407) och hennes forskningsöversikt kännetecknades idrottslärarutbildningar i många västerländska länder av inriktningen på kroppen och kroppens funktion utifrån ett fysiologiskt och fysiskt förhållningssätt. Länge influenserades idrottslärarutbildningen stark av Jahns tyska gymnastik och Lings gymnastiksystem. Den tyska gymnastiken genomsyrade utbildningen för manliga studenter och Lings gymnastiksystem genomsyrade utbildningen för de kvinnliga studenterna (Collier, 2006, s. 386-407).

4.4 Den akademiska inriktningen på ämneslärarprogrammet, inriktning idrott och hälsa

Idrottslärarutbildningen hade inga starka kopplingar till den övriga högskolevärlden fram till år 1977. Utbildningen saknade en egen vetenskaplig ämnesdisciplin och även om det är bättre idag så är den egna vetenskapliga ämnesdisciplinen svag (Larsson, 2009, s.82). När idrottsutbildningen blev treårig var det första gången som det angavs mål att studenter skulle redovisa ett examensarbete där studenterna skulle relatera till de vetenskapliga teorier de hade blivit bekanta med till de blivande arbetsuppgifterna.

Även om kraven på vetenskaplig förankring idag är detsamma oavsett inriktning inom lärarutbildningen, representerar olika inriktningar olika traditioner. Inom idrottslärarutbildningen är kraven på en mer akademisk utbildning något som ofta diskuteras och bland många idrottslärarutbildare finns ett visst motstånd och en rädsla för en ”teoretisering” av utbildningen.

(Larsson, 2009, s. 82)

Idrottläroarutbildningen skiljer sig inte nämnvärt gällande forskningsanknytning i jämförelse med de övriga läroarutbildningar. Läroarutbildningen har ständigt under hela sin historia fått kritik om att ha en otydlig och svag forskningsbas samt att ha varit för oakademisk. I takt med utbildningens gradvisa förvandling från en seminarietradition, med en stark sammanhållen utbildning, till att bli en akademisk utbildning med förändrande krav på vad en läroare skall kunna har även kritiken ökat (Larsson, 2009, s. 29).

I och med att utbildningen traditionellt sett inte har varit någon akademisk utbildning samt att i en professionsutbildning är andelen disputerade läroare låg jämfört med andra utbildningar (Larsson, 2009, s. 82). Trots den sena kopplingen till den övriga högskolevärlden fanns det enligt Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 46) stora skillnader mellan sex olika lärosäten i Sverige. Det forskarna kom fram till var att det skiljde sig i vetenskaplig kompetens hos de olika lärosätena, vidare kunde de också urskilja olika kulturer bland de olika lärosätena. Enligt Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 46) finns det vid de större lärosätena större forskningsresurser och mer vetenskaplig kompetens jämför med de mindre lärosätena, dock fanns det hos de mindre lärosätena en målmedvetenhet att försöka förändra på detta.

4.5 Sammanfattning tidigare forskning

Den tidigare forskningen tyder på att innehållet i idrottsläroarutbildningen och kursplanerna inte var på en acceptabel nivå när det kom till inriktningen att försöka utveckla en läroarinriktad inställning hos de blivande läroarna. Vidare tyder den tidigare forskningen på att väldigt få eller inga läroarutbildare var eniga om vad som var karakteristiskt med en bra undervisning. Motsättningar bland läroarutbildarna fanns både mellan och inom de olika universiteten. De läroarutbildare som var med i undersökningarna ansåg att deras tidigare läroarerfarenheter och deras egen biografi var i stor utsträckning viktigare än den läroarutbildning de själva hade genomgått. Det fanns också skillnader mellan de olika lärosätena som existerar i Sverige. Den tidigare forskningen tyder på att det fanns en hård kritik mot läroarutbildningen och att den till största del handlade den om att läroarstudenterna ansåg att utbildningen inte var i tillräcklig utsträckning anpassad till skolan. Sist men inte minst tyder den tidigare forskningen på att det fanns ett missnöje bland studenter om att läroarutbildningen i låg eller till och med mycket låg utsträckning hade rustat dem för läroaryrket.

5. Vetenskapsteoretiska utgångspunkter

I det här kapitlet presenteras och redogörs examensarbetets teoretiska utgångspunkter. Inom kapitlet finns det dessutom reflektioner om användbarheten av de teorier som har valt.

”Om vi antar att det som ska vara sant är en utsaga, alltså ett påstående, finns olika teorier om vad det innebär att utsagan är sann” (Allwood & Erikson, 2017, s. 48). Korrespondensteorin, koherensteorin och den pragmatiska sanningsteorin är de mest centrala teorierna när det kommer till utsagors sanning. Teorin som har använts i denna studie var en av de pragmatiska sanningsteorierna, närmare bestämt konsensusteorin.

5.1 Pragmatism, den pragmatiska sanningsteorin och konsensusteorin

Enligt filosofen Charles Sanders Peirces (1839-1914) (Allwood & Erikson, 2017, s. 84) syn på pragmatism och dess kunskapsbildning är det möjligt att ställa upp det i fyra olika former av kunskapsbildning. Den första formen av kunskapsbildning handlar om att hålla fast vid de fördomar och föreställningar man har inom sig. Enligt Peirce (Allwood & Erikson, 2017, s. 84) skyddar människan sig emot känslan av osäkerhet som oftast blir följden när antaganden som är centrala för en själv blivit ifrågasatta. Den andra formen som Peirce talar om handlar om att lita på det som skrivs eller sägs av någon som är i en förtroendegivande ställning, med andra ord betyder det att man litar på en så kallad auktoritet för att kunna införskaffa sig kunskap. Vidare är den andra formen av kunskapsbildning är den form där ansträngningskravet är som minst, på så sätt kan det också uppfattas som att det bidrar till ett mått av trygghet. Enligt Peirce (Allwood & Erikson, 2017, s. 85) är barns socialisering i tidig ålder ett exempel på den andra formen av kunskapsbildning.

Den tredje formen bildas när människor med olika förkunskaper och idéer successivt förbättrar sina fördomar och föreställningar genom att testa dem mot andra människors fördomar och föreställningar och mot det som anses vara realistiskt. Peirce (Allwood & Erikson, 2017, s. 85) menade att det grundläggande i denna process är det logiska resonemanget samt att lyckas komma överrens om vad som är fel och vad som är rätt. Den fjärde och sista formen till kunskap är den vetenskapliga metoden och den form som studien har fokuserat på. Enligt Peirce (Allwood & Erikson, 2017, s. 85) ligger människans egna erfarenheter till grund för själva kunskapen. Via observationer av den systematiska karaktären

som vi kan repetera, korrigera och kritiskt granska, leder det till att vi utvecklar gradvis en bättre kunskap av det som vi specifikt undersöker. En empirisk grund finns i denna form som människan direkt kan känna igen sig i. Den största fördelen med den vetenskapliga metoden enligt Peirce (Allwood & Erikson, 2017, s. 85) var att den förde med sig objektivitet. Objektivitet innebar att det inte tilläts några förutfattade meningar som skulle kunna styra kunskapsproduktionen, istället styrdes kunskapsproduktionen av de rena lärdomarna (Allwood & Erikson, 2017, s. 85-86).

Den pragmatiska sanningsteorin är ett alternativ till den gamla och välkända korrespondensteorin, som i sig handlar om att sanningen är en typ av överensstämmelse med vardagen. Enligt William James, 1842-1910 (Rönnedal, 1998, 2013), en amerikansk psykolog och anhängare av den pragmatiska sanningsteorin, som inte bestrider att sanningen är en typ av överensstämmelse med vardagen istället menar han att denna tes behöver en närmare förklaring.

Sanningen är, enligt den pragmatiska sanningsteorin, det nyttiga, det användbara, det tillfredställande. En idé eller en trosföreställning är sann om den i det långa loppet är fruktbar som handlingsgrundval och som verktyg för att förklara och göra förutsägelser om verkligheten.

(Rönnedal, 1998, 2013)

Konsensussteorin, som är en del av den pragmatiska sanningsteorin, handlar om att en utsaga är sann om flertalet eller alla människor, som den så kallade utsagan berör, håller med. Med andra ord att utsagan är en social framgång eller att utsagan fungerar i den specifika grupp som den är aktuell för (Allwood & Erikson, 2017, s. 50). Det skulle betyda att om till exempel de flesta eller alla respondenter svarade på samma sätt genom hela enkätundersökningen eller till större del genom enkätundersökningen, skulle det på så sätt skapa en sanning om de olika frågorna som existerade i enkätundersökningen. Vidgas det ytterligare skulle det kunna påstås att en sanning om ämneslärarutbildningen skapas (Allwood & Erikson, 2017, s. 50).

6. Metod och material

I det här kapitlet läggs de metodiska och forskningsmässiga överväganden fram som är grunden till enkätundersökningsdesignen. Motiv, reflektioner, genomförande, principer för urval, analys av data och bearbetning beskrivs i detta kapitel också.

6.1 Val av metoder

I och med att detta arbete undersökte vilken syn studenter har på ämneslärutbildningen och specifikt inriktningen idrott och hälsa, föll valet på att använda sig av ett kvantitativt tillvägagångssätt. Delar av denna studie innehöll en kvalitativ del också. Kvantitativ forskning kan ses som en forskningsstrategi som lägger tyngden på kvantifieringen när det kommer till analysen och insamlingen av data (Bryman, 2011, s. 40). Jämfört med den kvantitativa forskningen kan den kvalitativa forskningen tolkas som en forskningsstrategi som generellt sett lägger fokus på ord och inte kvantifieringen som sker vid insamlingen och analysen av data. Istället tar den kvalitativa forskningen avstånd ifrån den naturvetenskapliga modellens tillvägagångssätt och normer. Istället fokuserar den på individernas uppfattning och tolkning av deras sociala verklighet (Bryman, 2011, s. 40-41). I och med valet föll på att inrikta sig på ett kvantitativt tillvägagångssätt besvarades studiens syfte och frågeställningar med hjälp av en enkätundersökning. Enkätundersökningen innehöll 22 stycken frågor (*se bilaga 1*), graderade mellan 1-5 där 1 betydde att man inte instämmer alls på frågan medan en 5a betydde att man instämmer helt på frågan. Som tidigare nämnt innehöll också studien/enkätundersökningen ett kvalitativt tillvägagångssätt. Av dessa 22 frågor var 2 frågor av den öppna karaktären som respondenten skulle besvara om respondenten hade upplevt vissa saker under utbildningens gång (*se bilaga 1, fråga 6 & fråga 15*). Enkätundersökningen innehöll dessutom tre kommentarsfält som respondenten frivilligt kunde besvara om det var något ytterligare som de vill förmedla. De skriftliga svaren tolkades och analyserades genom ett hermeneutiskt synsätt, det vill säga genom tolkningslärans principer som handlar om förståelse och tolkning (Florén, Ågren, & Erlandsson, 2018, s. 151).

En enkätundersökning och en strukturerad intervju är på många sätt likartade forskningsredskap inom samhällsforskningen, dock finns det uppenbara skillnader mellan de två forskningsredskapen. Bland annat är det oftast ingen intervjuare närvarande och ställer frågor till respondenten/respondenterna, istället behöver respondenterna på egen hand läsa och besvara frågorna som finns i enkätundersökningen, Vidare enligt Bryman (2011, s. 228) måste

enkätundersökningen som redskap vara lättbegriplig och lätt att svara på. ”Respondenterna kan ju inte utbildas på det sätt som man gör med intervjuarna, och de ”känner” inte instrumentet på sätt som forskarna” (Bryman, 2011, s. 228).

Fördelar med att använda sig av en enkätteknik är bland annat att det är en billig teknik, speciellt om det skulle handla om en stor geografisk spridning på respondenterna som skall besvara enkätundersökningen (Bryman, 2011, s. 299). I och med att respondenterna själva fyllde i enkätundersökningen kan forskare distribuera ut ett stort antal enkätundersökningar på en och samma gång, dock är det viktigt att tänka på att enkätundersökningarna inte kommer tillbaka till forskare lika fort som den skickades ut (Bryman, 2011, s. 299). I vissa fall kan forskaren behöva skicka ut påminnelser till de respondenter som inte har svarat på enkätundersökningen. Enligt Bryman (2011, s. 229) medför en enkätundersökning ingen intervjuareffekt, han påstår att det finns en mängd undersökningar som kan peka på beståndsdelar som har med intervjuaren att göra och på så sätt kan det påverka de svar som respondenterna lämnar till intervjuaren. Det är oklart vilka konsekvenser som blir av dessa undersökningars resultat men trots detta hävdar Bryman (2011, s. 229) att aspekter så som intervjuarens sociala bakgrund, etnicitet och kön kan bidra till en asymmetri i de responser som respondenterna lämnar till intervjuaren. Till följd av att det inte är någon intervjuare eller forskare närvarande när respondenterna svarar på enkätundersökningen försvinner den intervjuareffekt som kan uppstå när det kommer till intervjuer. Användandet av intervjuer hade både varit tidskrävande och kostsamt samt att urvalet av personer som svarade på enkätundersökningen var relativt stort var det inte möjligt eller rimligt att intervju alla som studien baserades på (Lantz, 2014, s. 50). En enkätundersökning leder till en större bredd jämfört med en intervjustudie och möjlighet till att generalisera resultaten i en större population eller som Bryman (2011, s. 40) hävdar att den rymmer ett synsätt om den sociala verkligheten som handlar om att den består av en objektiv och yttre verklighet.

6.2 Metodsyn

Metodsynen som denna studie utgick ifrån var av den induktiva karaktären. Det betyder att *”man utifrån iakttagelser av verkligheten(P) söker komma fram till konsekvenser(K) som allmänna regler”* (Åsberg, 2001, s. 62). Enligt Åsberg utgår forskaren ifrån erfarenheter och söker sig på så sätt till en konklusion med hjälp av till exempel en enkätundersökning som denna studie har använt sig av. Till exempel skulle det kunna se ut på följande sätt:

P (verkligheten): Student 1, 2, 3 och 4 svarade genom att kryssa i en 5:a (instämmer helt) i enkätundersökningen under frågan; *Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa är givande och meningsfull*. Slutsatsen forskaren kunde dra då var till exempel att utbildningen startar varje höst med en ny kull och studenter söker fortfarande in till utbildningen. Det leder till att K (konsekvensen) blir; ämneslärarutbildningen och inriktningen idrott och hälsa är bra (Åsberg, 2001, s. 62).

6.3 Urval

Urvalstypen som studien har utgått ifrån är en av de olika icke-sannolikhetsurvalen som finns, närmare bestämt bekvämlighetsurval. Ett bekvämlighetsurval består av personer som vid tillfället för studien fanns tillgängliga för forskaren. Det positiva med ett bekvämlighetsurval är att det med största sannolikhet blir en hög svarsfrekvens. Resultaten kan bli mycket intressanta på grund av den höga svarsfrekvensen dock finns det problem med valet av en sådan utvalsstrategi, och det är att studiens resultat riskerar att nästan bli omöjliga att dra allmänna slutsatser ifrån (Bryman, 2011, s. 194). Det beror mycket på grund av att det är svårt att veta vilken population det så kallade stickprovet är lämplig för.

Totalt sett genomförde 24 studenter enkätundersökningen och som nämnt ovan studerade respondenterna på två olika universitet. Kontakten med respondenterna togs genom ett besök hos de två universiteten och under dessa besök presenterades denna studie. Efter presentationen av studien fick respondenterna två val, antingen genomföra enkätstudien under själva besöket eller om de inte hade tid med att göra den under besöket fick de istället anteckna ner sin e-postadress. Detta på grund att minimera bortfallet samt att de respondenter som inte hade tid skulle få en ny chans att kunna genomföra enkätundersökningen men då på egen hand.

6.4 Respondenter

I och med Vetenskapsrådets (2002, s. 17) olika krav, speciellt konfidentialitetskravet, var respondenterna i studien helt anonyma. Utifrån analysvinklar var respondenterna tvungna att fylla i vilken studieort de studerade på (se bilaga 1 & 2).

6.5 Genomförande

Enkätundersökningen bestod av tre olika fokusområden, ett praktiskt, ett teoretiskt och till sist ett allmänt fokusområde på idrottsläroarbildningen, totalt bestod enkätundersökningen av 22 frågor (*se bilaga 1*). När respondenten hade svarat på alla frågor för ett specifikt fokusområde fanns det ett kommentarsfält i slutet där respondenten kunde fylla på med ytterligare information ifall kände att de existerande frågorna inte var tillräckligt uttömmande. Kommentarsfältet som fanns i slutet av varje fokusområde var som sagt det kvalitativa inslaget i enkätundersökningen och i denna studie.

Vid själva presentations-/enkätundersökningstillfällena fick respondenterna en kort genomgång om vad studien handlade om och vad specifik vilket syfte studien hade. Sedan fick respondenterna en förklaring om hur enkätundersökningen var uppbyggd, det vill säga hur många frågor den innehöll och på ett ungefär hur lång tid enkätundersökningen skulle ta att genomföra. Efter det fick respondenterna möjlighet att ställa frågor om det var något som var oklart med mera. Sedan efter det var det dags att genomföra enkätundersökningar för respondenterna. Vissa respondenter ställde frågor angående vissa frågor i enkätundersökningen och respondenterna fick så mycket hjälp som det var möjligt utan att leda in dem till att svara på frågan på ett specifikt sätt. Presentations/enkätundersökningstillfällena avslutades med att respondenterna tackades för deras medverkan.

6.6 Bearbetning och analys

Den typ av variabel som användes till studien och dess enkätundersökning var ordinalvariabler. Med andra ord betyder det att variablerna kan rangordnas i kategorier men att sträckan mellan dess kategorier inte är exakt lika stora över hela omfattningen (Bryman, 2011, s. 321). I och med att enkätundersökningen arbetade med ordinalvariabler ledde det till användandet av stapel- och cirkeldiagram, vilket anses vara två av de lättaste representationerna när det kommer till att bearbeta ordinalvariabler. Vidare räknas diagram till de absolut vanligaste metoderna för redogörelse för kvantitativ data. Den mest utstående fördelen med användandet av olika slags diagram är att de är tämligen lätta att förstå och tolka (Bryman, 2011, s. 323). I varje stapeldiagram, som återfinns i resultatkapitlet och i studiens

bilagor, representerar varje stapel den procent av respondenterna som har hamnat i respektive kategori.

6.7 Bortfall

Från de två universiteterna var det 30 studerande personer som fick förfrågan att genomföra denna enkätundersökning. Det betyder att bortfallet landade på 6 respondenter. Det kan finnas många orsaker till detta bortfall men de troligaste alternativen är att respondenterna antingen har glömt bort att svara eller använde sig av samtyckeskraften i och med att deltagandet i denna studie var frivilligt (Vetenskapliga rådet, 2002, s. 7). Ett tredje alternativ fanns också och det var att det inte fanns någon möjlighet att komma i kontakt med de respondenter som inte var på plats vid besöket hos de två universiteterna.

6.8 Validitet och reliabilitet

Validitet och reliabilitet är begrepp som är grundläggande inom forskning och går ut på att åskådliggöra uppenbarhet och tillförlitlighet. I den här specifika studiens kontext handlar validitet och reliabilitet om studien har lyckats med bedriften att gripa tag i det syfte som denna studie är till för att göra. Det handlar också om att studien skall vara möjlig att upprepas och åstadkomma ett snarlik resultat (Hassmén & Hassmén, 2008, s. 122).

Reliabilitetens grundstenar berör först och främst frågor så som mätningarnas och måttens följdriktighet och pålitlighet. Enligt Bryman (2011, s. 161) finns det åtminstone tre definitioner av ordet reliabilitet, stabilitet, intern reliabilitet och interbedömarreliabilitet. Stabilitet handlar om att frågan ställs om mätningen/måttet över tid är så pass pålitligt att det går att vara absolut säker på att de svar som handlar om ett axplock av respondenter inte förändras. Med andra ord skall till exempel en viss grups tendenser som mäts två gånger efter varandra inte skilja sig åt i någon omfattande grad när det kommer till resultatet (Bryman, 2011, s. 160). I och med att det fanns ett bortfall på 6 studenter kan det komma att påverka studien reliabilitet på så sätt skulle det studiens resultat skilja sig ifrån den här gången och en framtida undersökning. Reliabiliteten hade också ökat om fler universitet och studenter hade inkluderats.

Interbedömarreliabilitet eller som det också kallas, överensstämmelse mellan olika observatörer eller bedömare, kommer till användning om det handlar om subjektiva bedömningar. Bland annat när forskare ska observera eller översätta data till olika fack och då det är flertalet observatörer inblandade. Det betyder att det finns en risk att samstämmigheten mellan deras uppfattningar blir för liten (Bryman, 2011, s. 160). Situationer då interbedömarreliabilitet kan bli aktuell är till exempel vid strukturerade observationer då en eller flera människors tendenser skall klassificeras på något eller annat sätt, eller när svaren skall kategoriseras från öppna frågor i en enkätundersökning (Bryman, 2011, s. 160).

”Validitet rör frågan om huruvida en eller flera indikatorer som utformats i syfte att mäta ett begrepp verkligen mäter just det begreppet” (Bryman, 2011, s. 162). Precis som reliabilitet finns det olika sorter/varianter av validitet, bland annat ytvaliditet, samtidig validitet och begreppsvaliditet. Ytvaliditet innebär att om en forskare konstruerar ett nytt mått måste han kunna påvisa att ytvaliditeten är betryggande hög, med andra ord betyder det att måttet måste kunna återge innehållet i den uppfattning som är rådande. Enligt Bryman (2011, s. 162) avgörs ytvaliditeten med hjälp av att till exempel fråga andra människor om måttet enligt deras synpunkt verkar tilltala uppfattningen.

6.9 Etiska aspekter

Den här studien har använt sig av det vetenskapliga rådets fyra huvudprinciper gällande de etiska aspekterna (Vetenskapsrådet, 2017, s. 40). Bland annat för att skydda studiens respondenters integritet men också hur studien har använt sig av de olika principerna. De fyra huvudprinciperna består av; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet innebär att forskaren är ålagd att berätta för respondenten om studiens syfte och vilka förutsättningar som berör dem. Enligt det Vetenskapliga rådet (2002, s. 40) är forskaren också ålagd att meddela för respondenten att hans eller hennes medverkan är frivillig. Först kontaktades studenternas nuvarande lärarutbildare om möjligheten att genomföra studien via mejl, efter det presenterades studiens syfte för studenterna personligen utav mig i en föreläsningssal som studenterna befanns sig i. Samtidigt som studiens syfte presenterades meddelades också respondenterna om att deras medverkan var frivillig.

Samtyckeskravet innebär att respondenten har själv rätten att avgöra över deras medverkan i denna studie. Enligt Vetenskapliga rådet och samtyckeskravet (2017, s. 40) krävs det ett samtycke från respondentens vårdnadshavare om respondenten inte har fyllt 15 år. I och med att alla respondenter i denna studie var äldre än 15 år fanns det inga krav på mig som forskare att införskaffa några samtycken från vårdnadshavare.

Enligt Vetenskapsrådet (2017, s. 41) betyder Konfidentialitetskravet att respondenterna skall ges konfidentialitet och att respondenternas personuppgifter skall arkiveras på ett säkert sätt att ingen person skall kunna ta del eller få tag i respondenternas uppgifter. Konfidentialitetskravet innebär också att det inte skall vara möjligt att identifiera någon av respondenterna i studien (2017, s. 41). Det finns en risk att någon eventuell läsare kan identifiera någon av respondenterna genom data trots att studien inte nämner någon av respondenternas namn. Vidare är de skolor som försedda med en ämneslärarutbildning, inriktning idrott och hälsa, tämligen begränsade. För att eliminera risken för att detta skulle ske har forskaren valt att inte avslöja några städer eller geografiska områden i detta arbete.

Nyttjandekravet innebär enligt Vetenskapsrådet (2017, s. 40) att insamlade underlaget endast tillämpas för forskningsspecifika ändamål. Under mötet med respondenterna då studien presenterades blev respondenterna informerade om att det insamlade underlaget endast skulle tillämpas för forskningsspecifika ändamål.

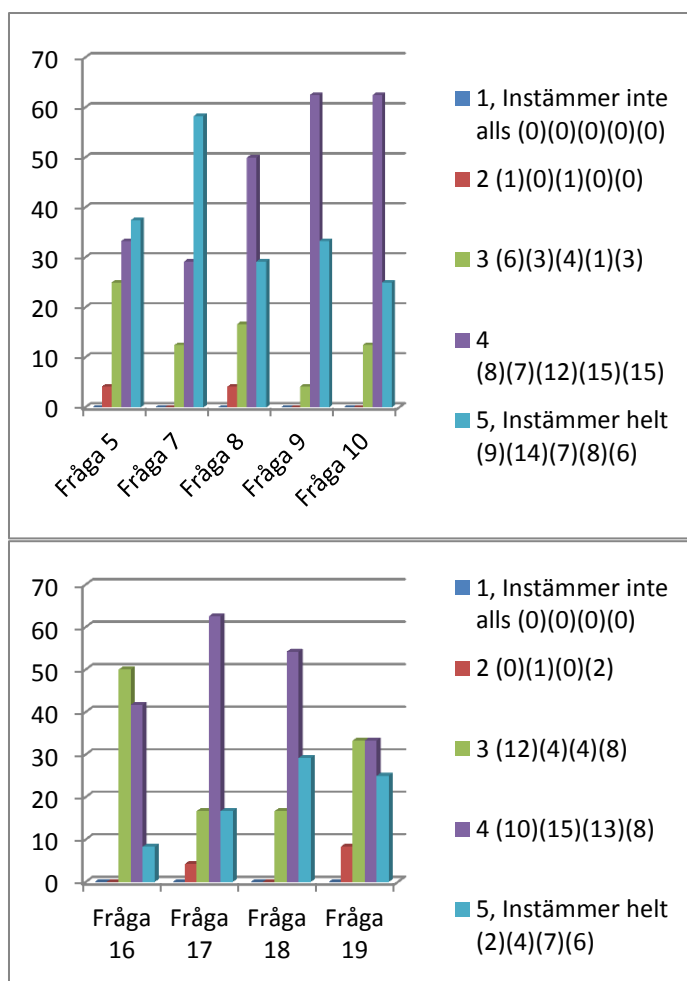
7. Resultat

I detta kapitel redovisas studiens resultat som grundar sig på en enkätundersökning som studenter från två olika universitet har fått möjlighet att svara på. Med hjälp av enkätundersökningen har det varit möjligt att redovisa översiktliga siffror kring vad studenter har för tankar om ämneslärarutbildningen, inriktningen idrott och hälsa samt hur synen på utbildningen skiljer sig mellan två olika universitet.

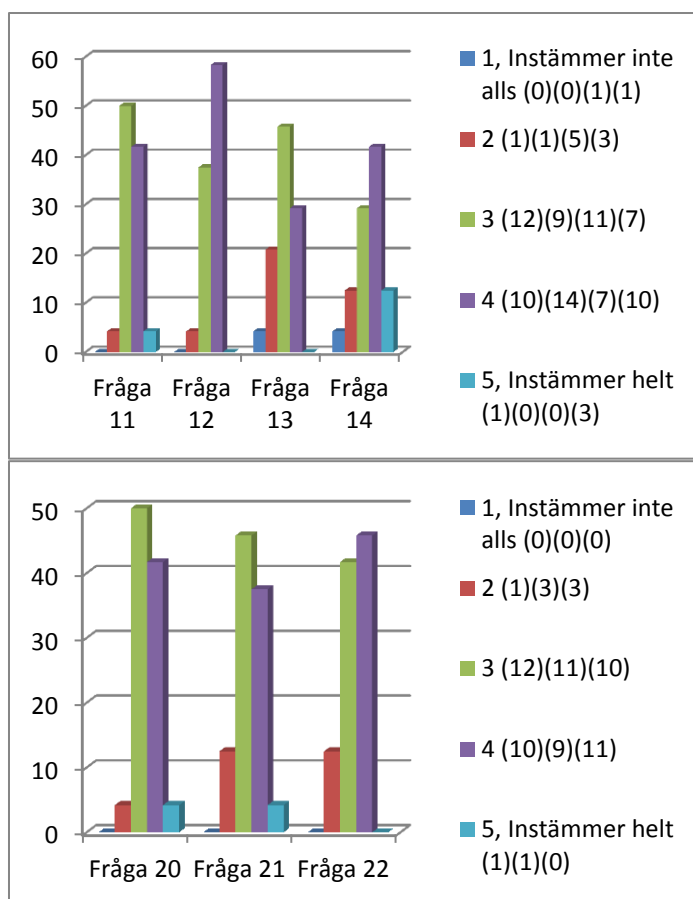
7.1 Studenters syn på ämneslärarutbildningen, inriktning idrott och hälsa

Vid granskningen av respondenternas svar på enkätundersökningen var det möjligt att se att populationen som svarade på enkätundersökningen har en blandad syn på utbildningen. På en stor del av frågorna hade respondenterna svarat antingen 4 eller 5, det vill säga att respondenterna antingen instämmer med frågan eller instämmer helt med frågan. Dock var det bara 11 av 22 frågor som 50 procent av respondenterna eller mer hade valt svarsalternativen 4 eller 5 (*se bilaga 1*).

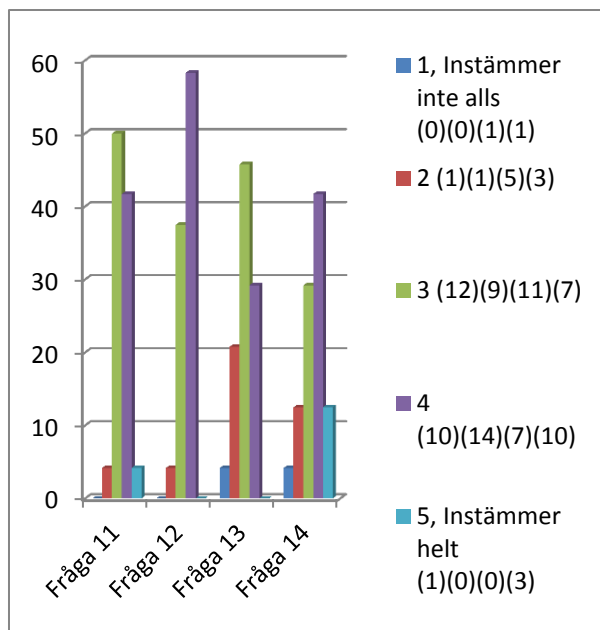
De frågor som respondenterna var mest överrens om var, fråga 7 (*De praktiska momenten har gjort dig tryggare i rollen som lärare/undervisare.*), där 58,3 procent av respondenterna svarade att de instämmer på frågan. Fråga 9 (*De praktiska momenten har haft en god koppling till idrott och hälsa ämnets styrdokument.*), där 62,5 procent av respondenterna svarade att de instämmer på frågan. Fråga 10 (*De praktiska examinationerna har varit relevanta utifrån vad som står i styrdokumentet som finns för ämnet idrott och hälsa.*), där 62,5 procent av respondenterna svarade att de instämmer på frågan. Fråga 12 (*De teoretiska momenten har gett dig en bild av vad som krävs av en idrotts och hälsa lärare.*), där 58,3 procent av respondenterna svarade att de instämmer på frågan. Fråga 17 (*De teoretiska momenten har gett dig en ökad pedagogisk kunskap.*), där 62,5 procent av respondenterna svarade att de instämmer på frågan och fråga 18 (*De teoretiska momenten har haft en god koppling till idrott och hälsa ämnets styrdokument.*), där 54,2 procent av respondenterna svarade att de instämmer på frågan (*se bilaga 1 för fullständiga värden*).

Frågor där respondenterna inte riktigt vet eller varit tveksamma om vad de tycker om utbildningen existerade också. Fråga 11 (*De teoretiska momenten har varit ändamålsenliga utifrån den kommande yrkesrollen.*), där 50 procent av respondenterna svarade att de varken instämmer eller instämmer inte på frågan. Fråga 13 (*De teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten.*), där 45,8 procent av respondenterna svarade att de varken instämmer eller instämmer inte på frågan. Fråga 16 (*De teoretiska momenten har kännetecknats av god pedagogisk kvalitet.*), där 50 procent av respondenterna svarade att de varken instämmer eller instämmer inte på frågan. Fråga 20 (*Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande föreläsningar.*), där 50 procent av respondenterna svarade att de varken instämmer eller instämmer inte på frågan och Fråga 21 (*Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande examinationer.*), där 45,8 procent av respondenterna svarade att de varken instämmer eller instämmer inte på frågan (se bilaga 1 för fullständiga värden).

Vidare fanns det även frågor där del av respondenterna visade missnöje gentemot utbildningen. Fråga 3 (*De praktiska momenten har gett dig en större koll på hur idrott och hälsa lektioner kan se ut i verkligheten.*), där 16,7 procent av respondenterna svarade att de inte instämmer på frågan. Fråga 13 (*De teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten.*), där 20,8 procent av respondenterna svarade att de inte instämmer och 4,2 procent som svarade att det instämmer inte alls. Totalt 25 procent av respondenterna som inte höll med om att de teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten. Samt Fråga 14 (*De teoretiska momenten har utmanat dig till att testa nya tillvägagångssätt för ett bättre lärande.*), där 12,5 procent av respondenterna svarade att de inte instämmer och 4,2 procent som svarade att det instämmer inte alls. Totalt 16,7 procent av respondenterna som inte höll med om att de teoretiska momenten har utmanat dig till att testa nya tillvägagångssätt för ett bättre lärande (se bilaga 1 för fullständiga värden).

7.2 Studentkommentarer

En studentkommentar såg ut på följande sätt;

Svårt att ge svar på frågorna då kvalitén på de praktiska momenten skiftat. I vissa fall har de varit ögonöppnare och gett många nya insikter och verktyg, i andra fall har feedbacken eller kunskapen hos undervisande läraren varit bristfällig. [...]. Men ett plus i kanten för hur ämnesdidaktiken tydligt följer de praktiska momenten.

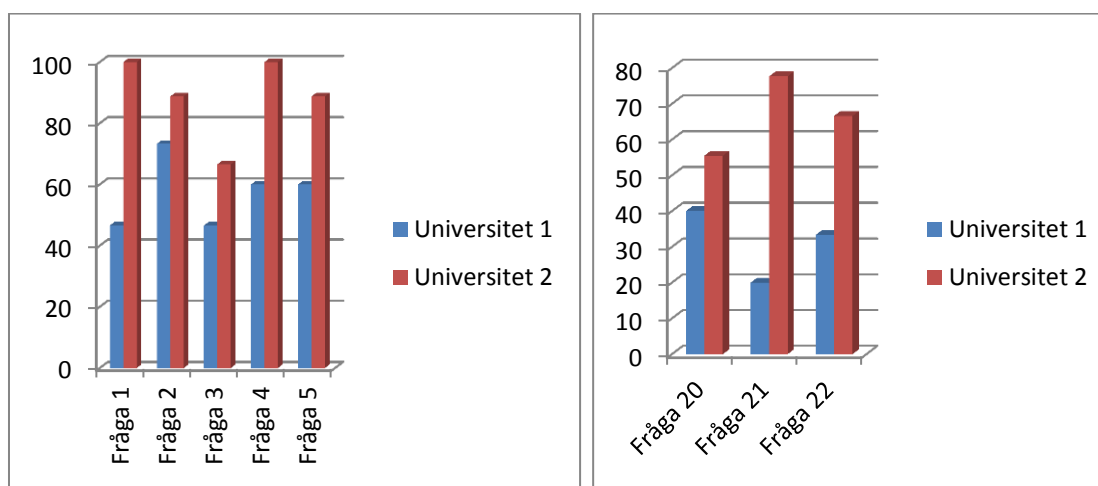
(Studentkommentar 1)

Vidare svarade en student på följande sätt; *"Hade önskat lite mer praktik i utbildningen. Det varierade beroende på uppgift. Vissa uppgifter kändes meningsfulla och givande medan vissa uppgifter kändes meningslösa"* (Studentkommentar 2).

7.3 Skillnader mellan de två universitetet

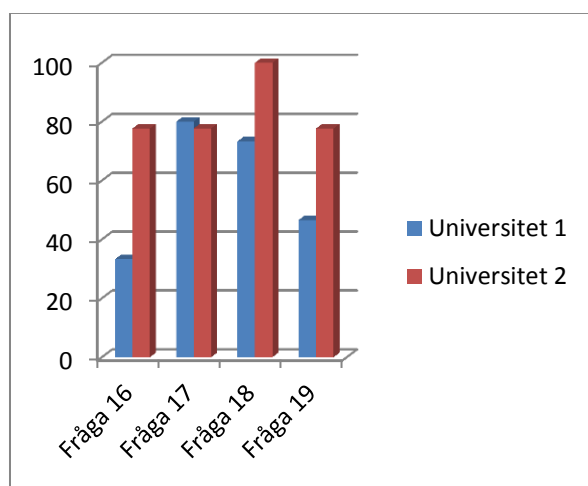
I 18 av 22 frågor svarade respondenterna från universitet 2 i en högre utsträckning än respondenterna från universitet 1, antingen instämmer, det vill säga en 4:a eller instämmer helt, det vill säga en 5:a. De frågor som skiljde sig mest mellan de två universitetet var fråga 1 (*De praktiska momenten har kännetecknats av god pedagogisk kvalitet.*), där 46,6 procent av

respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 100 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Fråga 4 (*De praktiska momenten har gett dig ett ökat intresse för allt som innebär att bli en idrott och hälsa lärare.*), där 60 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 100 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Fråga 14 (*De teoretiska momenten har utmanat dig till att testa nya tillvägagångssätt för ett bättre lärande.*), där 40 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 77,7 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Fråga 16 (*De teoretiska momenten har kännetecknats av god pedagogisk kvalitet.*), där 33,3 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 77,7 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Fråga 19 (*De teoretiska examinationerna har varit relevanta utifrån vad som står i styrdokumentet som finns för ämnet idrott och hälsa.*), där 46,6 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 77,7 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Fråga 21 (*Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande examinationer.*) där 20 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 77,7 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Samt fråga 22 (*Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande inlämningsuppgifter/hemtentor.*), där 33,3 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 66,6 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a.

Frågorna där det fanns en mycket liten skillnad mellan de två universiteterna var fråga 9 (*De praktiska momenten har haft en god koppling till idrott och hälsa ämnets styrdokument.*), där 93,3 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 100 procent

av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a. Fråga 13 (*De teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten.*), där 26,6 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 33,3 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a och fråga 17 (*De teoretiska momenten har gett dig en ökad pedagogisk kunskap.*), där 80 procent av respondenterna från universitet 1 svarade med en 4:a eller 5:a och 77,7 procent av respondenterna från universitet 2 svarade med en 4:a eller 5:a (se bilaga 2 för fullständiga resultat).

7.4 Sammanfattning av resultat

För att kort sammanfatta resultatet var det möjligt att se att på 11 av 22 frågor hade 50 procent eller mer av respondenterna valt svarsalternativen 4 eller 5, det vill säga instämmer eller instämmer helt. Det var 5 av 22 frågor som majoriteten eller strax under majoriteten av respondenterna som hade valt svarsalternativ nr 3, det vill säga respondenten är vet inte eller är tveksam. Vidare var det möjligt att se att på 3 av 22 frågor fanns det en del respondenter som hade valt svarsalternativen nr 2 och/eller nr 1, det vill säga instämmer inte eller instämmer inte alls. En del studentkommentarer visade också upp en sida av utbildningen som kan vara värd att ta med sig vidare in i arbetet. Sist men inte minst visade resultatet att det finns en hel del skillnader mellan de två universiteten när det kommer till studenternas uppfattning om utbildningen. Med andra ord fanns det inte många påståenden där studenterna från de två universiteten delade på samma uppfattning.

8. Analys och diskussion

I det här kapitlet analyseras resultatet som redovisades i kapitel 8 med hjälp av konsensusteorin som detta examensarbete genomsyras av. Vidare diskuteras även studiens resultat av enkätundersökningen med utgångspunkt i studiens generella syfte, dess frågeställningar och den tidigare forskningen.

8.1 Analys och diskussion av resultat utifrån konsensusteorin; studenters syn på ämneslärarutbildningen

Utifrån det resultat och de svar som blev av enkätundersökningen var det inte möjligt att få fram speciellt många sanningar när resultatet analyserades på ett översiktligt synsätt och med hjälp av konsensusteorin. Det var 6 frågor, fråga 7, 9, 10, 12, 17 och 18 som mer än 50 procent av respondenterna angav svarsalternativet 4:a eller 5:a, med andra ord instämmer eller instämmer helt med det som frågorna påstod, dock var det ingen av frågorna som översteg 65 procent (*se resultat/bilaga 1*). I och med att konsensusteorin säger att en utsaga är sann om flertalet eller alla människor, som den så kallade utsagan berör, håller med. Med andra ord att utsagan är en social framgång eller att utsagan fungerar i den specifika grupp som den är aktuell för (Allwood & Erikson, 2017, s. 50). Det skulle kunna vara möjligt att anse att de 6 frågor det gäller är sanningar för de två universiteterna och dess idrottsutbildning i och med att respondenterna, som svarat en 4 eller en 5 på dessa frågor, är i majoritet. Det dilemma som man ställs inför då är vart gränsen går för vad som är flertalet människor eller inte. Jag anser att mellan 50 procent och 65 procent är för lite eller det är en för stor andel människor/respondenter som inte har svarat en 4 eller en 5. Utifrån det gjorda valet betyder det att ingen av de ovanstående frågorna går att ses som en sanning för idrottslärarutbildningen.

Synen på ämneslärarprogrammets utbildning och specifikt inriktningen idrott och hälsa som studien har lyft fram var att studenterna var överlag nöjda med utbildningen de studerar. Utifrån resultaten fanns det också områden som behöver förbättras, till exempel fråga 13 (*De teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten.*) som var den frågan som 20,8 procent av respondenterna hade angett 2:a, instämmer inte, som svarsalternativ. Utifrån konsensusteorins sätt att se på saker och ting är svaret på fråga 13 långt ifrån att vara en sanning dock är intressant se hur relativt nära svaret från fråga 13 är Lärarnas riksförbunds (2016, s. 12) resultat gällande studenters bild av hur

mycket lärarutbildningen rustar studenterna för dem för läraryrket. Cirka 30 procent av studenterna ansåg att lärarutbildningen i låg eller till och med mycket låg utsträckning hade rustat dem för läraryrket. Det är möjligt att se en koppling mellan studiens resultat och Lärarnas riksförbunds resultat i och med att det handlar om en relevant uppgift som blivande lärare kommer att komma i kontakt med, det vill säga att blivande lärare kommer på ett eller annat sätt föreläsa för elever på skolor runt om i Sverige. Vidare går det också se att ”teoretiseringen” av utbildningen inte har slagit ut som möjligtvis lärosätena ville i och med det missnöje som fråga 13 påvisar (Larsson, 2009, s. 82). Det går även hand i hand med det Larsson (2009, s. 29) pratar om att utbildningens gradvisa förvandling från en seminarietradition med en stark sammanhållen utbildning, till att bli en akademisk utbildning med förändrande krav på vad en lärare skall kunna och på grund av detta val har även kritiken ökat på utbildningen. Det går argumentera om att skolämnet idrott och hälsa är till största del ett praktiskt ämne och på så sätt kommer det teoretiska i andra hand men i och med att skolämnet har fått mer teoretiska inslag, till exempel fler klassiska klassrumstillfällen (Collier (2006, s. 386- 407). Då måste utbildningarna visa upp en bättre kvalitet gällande de teoretiska momenten annars blir det lätt som det klassiska ordspråket, äpplet faller inte långt från trädet. Med andra ord, om inte utbildningen är bra på det teoretiska området gällande lärande då blir inte heller de blivande lärare som utbildningen utbildar bra på det teoretiska området gällande lärande (Crum, 1990 & Mitchell och Lawson, 1986).

I takt med utbildningens gradvisa förvandling från en seminarietradition, med en stark sammanhållen utbildning, till att bli en akademisk utbildning med förändrande krav på vad en lärare skall kunna har även kritiken ökat (Larsson, 2009, s. 29).

14 av 22 frågor hade svarsalternativen 4 och 5 de högsta värdena, tyvärr inte tillräckligt höga värden som skulle leda till att någon/några av frågorna skulle kunna klassas som sanningar (*se kapitel 7. Resultat*). Å andra sidan var det möjligt att se att den tidigare forskningen som har gjorts på detta område är aningen utdaterad och behöver förnyas. Enligt Annerstedts (1991, s. 242) forskning fanns det en hård kritik mot idrottsutbildningen om att utbildningen inte var tillräckligt anpassad till skolan samt att det inte arbetades tillräckligt med målsättningsfrågor. Dessa tendenser var inte möjliga att se i det resultat som denna studies enkätundersökning har skapat, snarare tvärtom i och med att det var en relativt hög andel av respondenterna som tyckte att utbildningen var ändamålsenlig utifrån den kommande yrkesrollen.

8.2 Analys och diskussion av resultat utifrån konsensusteorin; skillnaderna mellan de två universitet

Bryter man ner det något och kollar på hur de enskilda universiteten har svarat på de olika frågorna blir det desto mer intressant utifrån konsensusteorin. Utifrån resultatet som finns i tidigare kapitel (8.3 *Skiljer sig synen angående utbildningen beroende på vilket universitet studenterna studerar på?*) är det möjligt att se att respondenterna från universitet 2 har till 100 procent svarat antingen en 4:a (instämmer) eller en 5:a (instämmer helt) på 6 av 22 frågor. Utifrån konsensusteorins principer betyder det att dessa frågor var sanningar för universitet 2 och dess idrottslärarutbildning (Allwood & Erikson, 2017, s. 50).

Vidare fanns det ytterligare 8 frågor som hade en hög procentsats, mellan 77,7-88,8 procent, som även dem kunde anses vara sanningar som gäller för universitet 2 och dess idrottsutbildning (Allwood & Erikson, 2017, s. 50).

När det kommer till universitet 1 fanns det ingen utsaga som har 100 procent av respondenterna på sin sida. Istället fanns det utsagor som har till stor del av respondenterna på sin sida, mellan 73,3-93,3 procent (*se bilaga 2*). Enligt konsensusteorin (Allwood & Erikson, 2017, s. 50) är dessa utsagor sanningar om universitet 1 och dess idrottsutbildning.

Frågor/utsagor som utifrån konsensusteorins (Allwood & Erikson, 2017, s. 50) principer inte anses vara sanningar om universiteten och dess idrottsutbildningar, det vill säga de frågor som hade en låg grad (under 40 procent) av respondenter som har valt en 4:a eller en 5:a. Värt att påpeka är att endast finns fyra frågor med en så låg grad att de icke är möjliga att ses som en sanning för universiteten. Tre av dessa fyra frågor berör enbart universitet 1 och en fråga berör universitet 2. Med hjälp av respondenternas svar och konsensusteorin är det möjligt att se områden där universitet 1 (tre frågor) och universitet 2 (en fråga) behöver bli bättre på och på så sätt göra idrottslärarutbildningen bättre. Frågorna det handlar om är; fråga 13, 16, 21, 22 (*se bilaga 2 för fullständiga värden*).

Det som gick att utläsa från enkätundersökningen som respondenterna från de två universiteten genomförde var att det var möjligt att se att skillnaden mellan universiteten var relativt stor. Det var endast 2 av 22 frågor som respondenterna från universitet 1 instämde mer på än vad respondenterna från universitet 2 gjorde. Större delen av de andra frågorna visade

att respondenterna från universitet 2 var mer nöjda/instämmer mer med sin utbildning än vad respondenterna från universitet 1 var. På 9 av 22 frågor var skillnaden stor det vill säga mer än 28 procent skillnad mellan universiteten (*se bilaga 2*). Det går att höja en varningens finger på det faktum att det enbart var 9 respondenter från universitet 2 som svarade på enkätundersökningen, och att det skulle leda till att siffrorna skulle vara missvisande. Men det skulle lika väl kunna vara åt andra hållet eller att skulle bli en större spridning bland de olika svarsalternativen, vilket skulle leda till att det blir en förhöjd svårighetsgrad för forskaren att få fram utsagor som är sanningar som i sin tur var tanken för att sedan kunna besvara de två frågeställningarna som studien består av. De slutsatser som var möjliga att dra utifrån det enskilda resultatet var att respondenterna från universitet 2 har med största sannolikhet upplevt samma saker och skapat sig en och samma bild av utbildningen de studerar på. Respondenterna från universitet 1 med största sannolikhet upplevt samma saker men att det har skapats en rad olika bilder och uppfattningar av utbildningen som genomförts på universitet 1.

Likt det som Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 46) påstod att det fanns skillnader mellan olika lärosäten runt om i Sverige, var det även möjligt att se att det fanns skillnader mellan de två universiteten i denna studie. Det var inte möjligt att se om skillnaderna berodde på att den vetenskapliga kompetensen som Annerstedt och Bergendahl (2002, s. 46) kom fram till. Utifrån resultatet fanns det en möjlighet att kunna dra slutsatsen att det är något som idrottslärarutbildningen på universitet 2 antingen är bra på eller har gjort så att det är möjligt att nå ut till studenterna på ett bättre sätt än vad universitet 1 har varit kapabla till.

8.3 Slutsats

Sammanfattningsvis var det möjligt att se, via analysen och de svar som enkätundersökningen inbringade, att det inte gick att få fram speciellt många sanningar när resultatet analyserades på ett översiktligt synsätt och med hjälp av konsensusteorin. Synen på ämneslärarprogrammets utbildning och specifikt inriktningen idrott och hälsa som studien har lyft fram var dock att studenterna överlag var nöjda med utbildningen de studerar. Utifrån resultaten fanns det också områden som behöver förbättras, till exempel fråga 13 (*De teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten.*) som var den frågan som 20,8 procent av respondenterna hade angett 2:a, instämmer inte, som svarsalternativ. Utifrån konsensusteorins sätt att se på saker och ting är

svaret på fråga 13 långt ifrån att vara en sanning dock är intressant se hur relativt nära svaret från fråga 13 är Lärarnas riksförbunds (2016, s. 12) resultat gällande studenters bild av hur mycket lärarutbildningen rustar studenterna för dem för läraryrket.

Skiftandet av fokus och perspektiv, det vill säga undersöka hur de enskilda universiteten har svarat på de olika frågorna, blev det desto mer intressant utifrån konsensusteorin. Respondenterna från universitet 2 har till en hög procentsats svarat antingen en 4:a (instämmer) eller en 5:a (instämmer helt) på 14 av 22 frågor. Utifrån konsensusteorins principer betyder det att dessa frågor var sanningar för universitet 2 och dess idrottslärarutbildning (Allwood & Erikson, 2017, s. 50). När det kommer till universitet 1 fanns det ingen utsaga som har 100 procent av respondenterna på sin sida. Istället fanns det utsagor som har till stor del av respondenterna på sin sida, mellan 73,3-93,3 procent (*se bilaga 2*). Enligt konsensusteorin (Allwood & Erikson, 2017, s. 50) är dessa utsagor sanningar om universitet 1 och dess idrottsutbildning.

De didaktiska implikationerna denna studie kan ha på lärarutbildningen och skolämnet idrott och hälsa är att ämneslärarutbildningen hos de två universiteten och specifikt utbildningen för idrottslärare får en bild av vilka områden de är duktiga på men också vilka områden de behöver förbättra sig inom. Konsekvenserna blir då att idrottslärarutbildningen utvärderar sin utbildning, vilket förhoppningsvis leder till en förbättring som i sin tur leder till att kommande studenter och bilivande lärare blir bättre förberedda inför det kommande yrkeslivet. Det leder i sin tur till att eleverna ute på skolorna runt om i Sverige får bättre lärare och i sin tur leder det till bättre lärande bland eleverna.

8.4 Metoddiskussion

I det här kapitlet kommer det diskuteras alternativa metoder för studien och vad dessa alternativa metoder skulle bidra med för olika skillnader, till exempel gällande olika undersöknings metoder och hur det skulle påverka resultatet.

Genom användandet av en enkätundersökning har det varit möjligt att få fram en generaliserbar bild av vad respondenternas syn är på de två universitetens idrottslärarutbildningar och på sätt har det också skapats en bild av hur idrottslärarutbildningarna är hos dessa universitet. Enkätundersökningar leder till en stor bredd

i och med mängden respondenter men vid användandet av andra metoder hade det troligtvis varit möjligt att få ett större djup än bredd (Bryman, 2011, s. 40-41). I detta fall handlar det om kvalitativa undersökningsmetoder, via intervjuer av olika slag och observationer är det med största sannolikhet möjligt att få en djupare förståelse om varför respondenter svarade på det sättet de gjorde. Det skulle också bidra till en djupare förståelse om varför idrottsläraryrket på dessa universitet ser ut som de gör. Det hade då varit möjligt att få in röster från lärarutbildarna och få deras bild av vad de tycker behöver bli bättre eller som de redan tycker är bra.

8.5 Framtida forskning

Framtida forskning inom detta område skulle antingen vara att göra intervjuer likt de studier som Annerstedt (1991), Annerstedt och Bergendahl (2002) och Lundvall (2004) har gjort. Dock har de studierna några år på nacken nu, det vill säga att studierna hade behövts uppdateras. Möjligheten till att utöka denna befintliga studie finns, med andra ord lägga till både fler universitet som har ämnesläraryrket och specifikt inriktningen idrott och hälsa. På så sätt leder det också till att det fler respondenter får möjligheten till att vara med på en liknande studie och bidra med deras tankar och erfarenheter av utbildningen. En alternativ väg skulle vara att genomföra en kvalitativ intervjustudie så att möjligheten att gräva på djupet öppnar upp sig, och möjligheten till att få reda på vad som till exempel gör att studenter från universitet 2 instämmer till högre grad på frågorna än vad studenterna från universitet 1 gjorde. Ett annat alternativ är att göra en liknande studie och/eller en kvalitativ studie fast istället för studenter är det lärarutbildare som är respondenter.

Käll- och litteraturförteckning

Elektroniska källor

Lärarnas riksförbund. (2016). *Hur bra är den nya lärarutbildningen? studenternas uppfattningar om 2011 års lärar- och förskollärarutbildningar.*

https://www.lr.se/download/18.1dd6540416a1db4b078600b/1559028395945/hur_bra_ar_den_nya_lararutbildningen_201611.pdf [2019-12-17]

Rönnedal, D. (1998, 2013). *James, William 1842-1910.*

<http://www.thephilosophynet.com/james.htm> [2019-12-28]

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed.* Stockholm.

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html> [2020-01-26s]

Åsberg, R. (2001). *Ontologi, epistemologi och metodologi: en kritisk genomgång av vissa grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och ansatser.* Rev. uppl. Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet.

https://www.ipd.gu.se/digitalAssets/1325/1325584_00_13.pdf [2019-03-31]

Tryckta källor och litteratur

Allwood, C. M. & Erikson, M. G. (2017). *Grundläggande vetenskapsteori: för psykologi och andra beteendevetenskaper.* Andra upplagan Lund: Studentlitteratur.

Annerstedt, C. (1991). *Idrottslärarna och idrottsämnet: utveckling, mål, kompetens: ett didaktiskt perspektiv.* Diss. Göteborg : Univ.

Annerstedt, C. & Bergendahl, L. (2002). *Attraktiv utbildning: en studie av lärarutbildningar i idrott och hälsa.* Göteborg: Univ.

Backman, E. & Larsson L. (2013). *Idrottsläraryrket för framtiden*. I Backman, E. & Larsson, L. (red.). *I takt med tiden?: perspektiv på idrottsläraryrket i Skandinavien*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Bourdieu, P. (1996). *Homo academicus*. Eslöv: B. Östlings bokförl. Symposion.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Collier, C. (2006). *Models and curricula of physical education*. I boken Kirk, D., MacDonald, D. & O'Sullivan, M. (red.). *The handbook of physical education*. London: Sage Publications.

Crum, B. (1990). *Shifts in Professional Conceptions of Prospective Physical Education Teachers under Influence of Preservice Professional Training*. I Telama, R. m fl (red.). *Proceedings of AISEP – Jyväskylä Conference*. University of Jyväskylä.

Florén, A., Ågren, H. & Erlandsson, S. (2018). *Historiska undersökningar: grunder i historisk teori, metod och framställningssätt*. Tredje upplagan Lund: Studentlitteratur

Hassmén, N. & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. 1. uppl. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Kvalbein, I. A. (1998). *Lærerutdanningskultur og kunnskapsutvikling*. Diss. Oslo: Univ.

Kårhus, S. (2010). *Physical education teacher education on the education market – who's defining what physical education teachers need to know?*. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 15(3), ss.227-241.

Lawson, H. A. (1983). *Toward a model of teacher socialization in physical education: The subjective warrant, recruitment, and teacher education*. *Journal of Teaching in Physical Education* 2.

Lawson, H. A. (1984). *Problem-setting for physical education and sport*. *Quest* 36.

Locke, L. F. (1984). *Research on Teaching Teachers: Where are we now?* Journal of Teaching in Physical Education, Monograph 2.

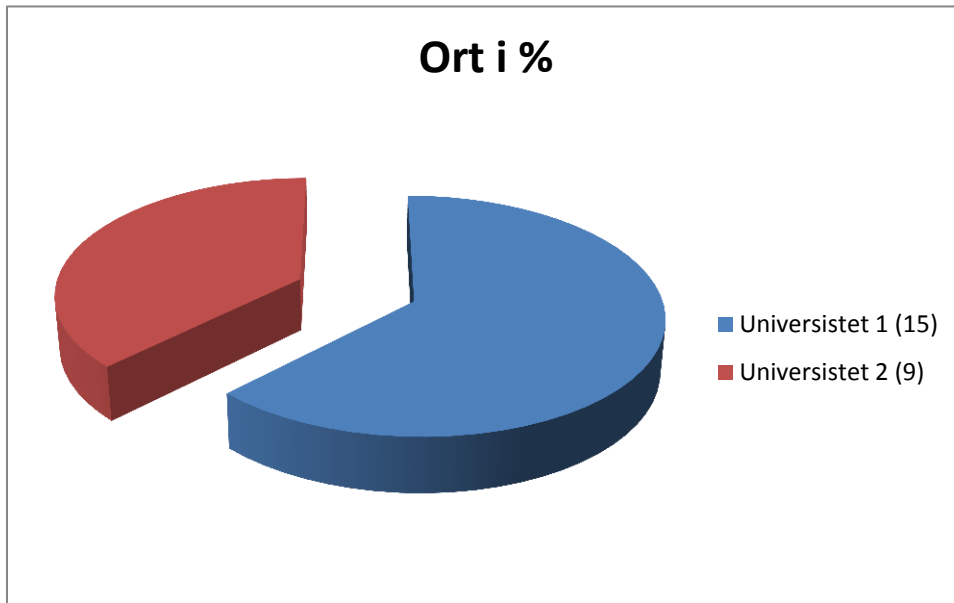
Lantz, B. (2014). *Den statistiska undersökningen: grundläggande metodik och typiska problem. 2.*, [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lundvall, S. (2004). Bilder av ämnet idrott och hälsa – en forskningsöversikt. I boken Backman, E., Larsson, H. & Redelius, K. (2004). *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa*. Stockholm: Idrottshögskolan

Mitchell, M. F. & Lawsson, H.A. (1986). *Career Pathe and Role Orientations of Professors of Teacher Education i Physical Education*. I Piéron, M. & Graham, G. (red.). *Sport Pedagogy. The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings*. Volume 6. Champaign. Illinois: Human Kinetics Inc.

Bilagor

Bilaga 1 – Enkätundersökning - sammanfattning.

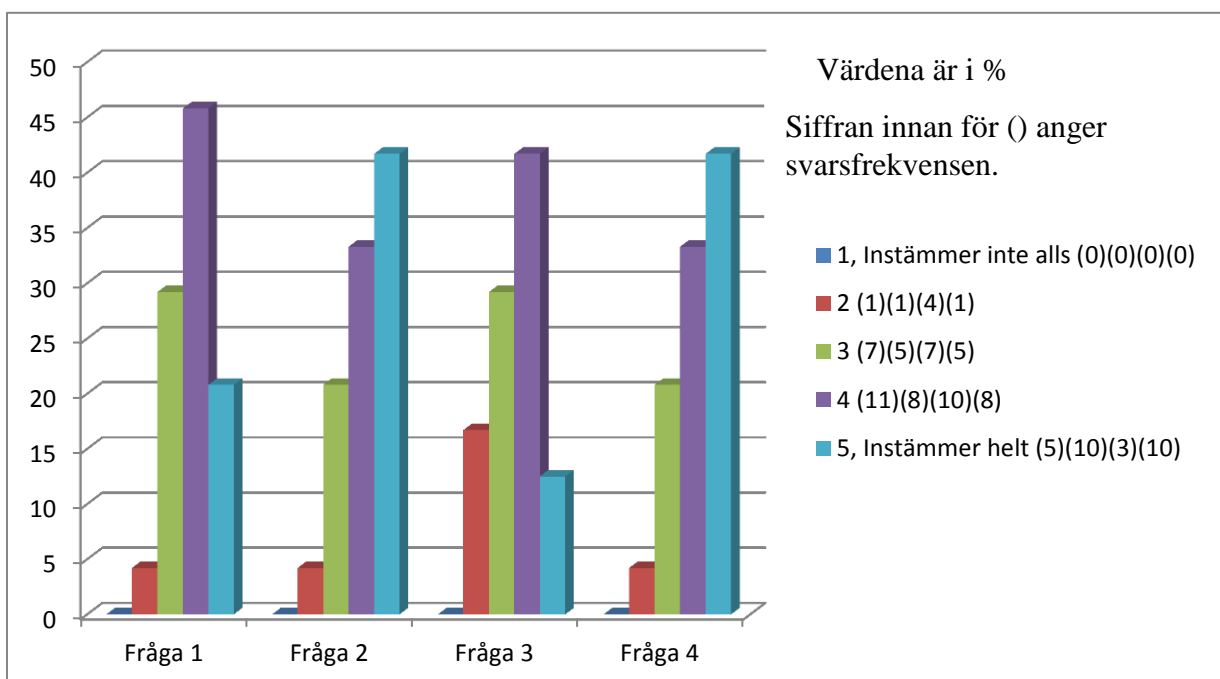

Fråga 1: De praktiska momenten har kännetecknats av god pedagogisk kvalitet.

Fråga 2: De praktiska momenten har varit ändamålsenliga utifrån den kommande yrkesrollen.

Fråga 3: De praktiska momenten har gett dig en större koll på hur idrott och hälsa lektioner kan se ut i verkligheten.

Fråga 4: De praktiska momenten har gett dig ett ökat intresse för allt som innebär att bli en idrott och hälsa lärare.

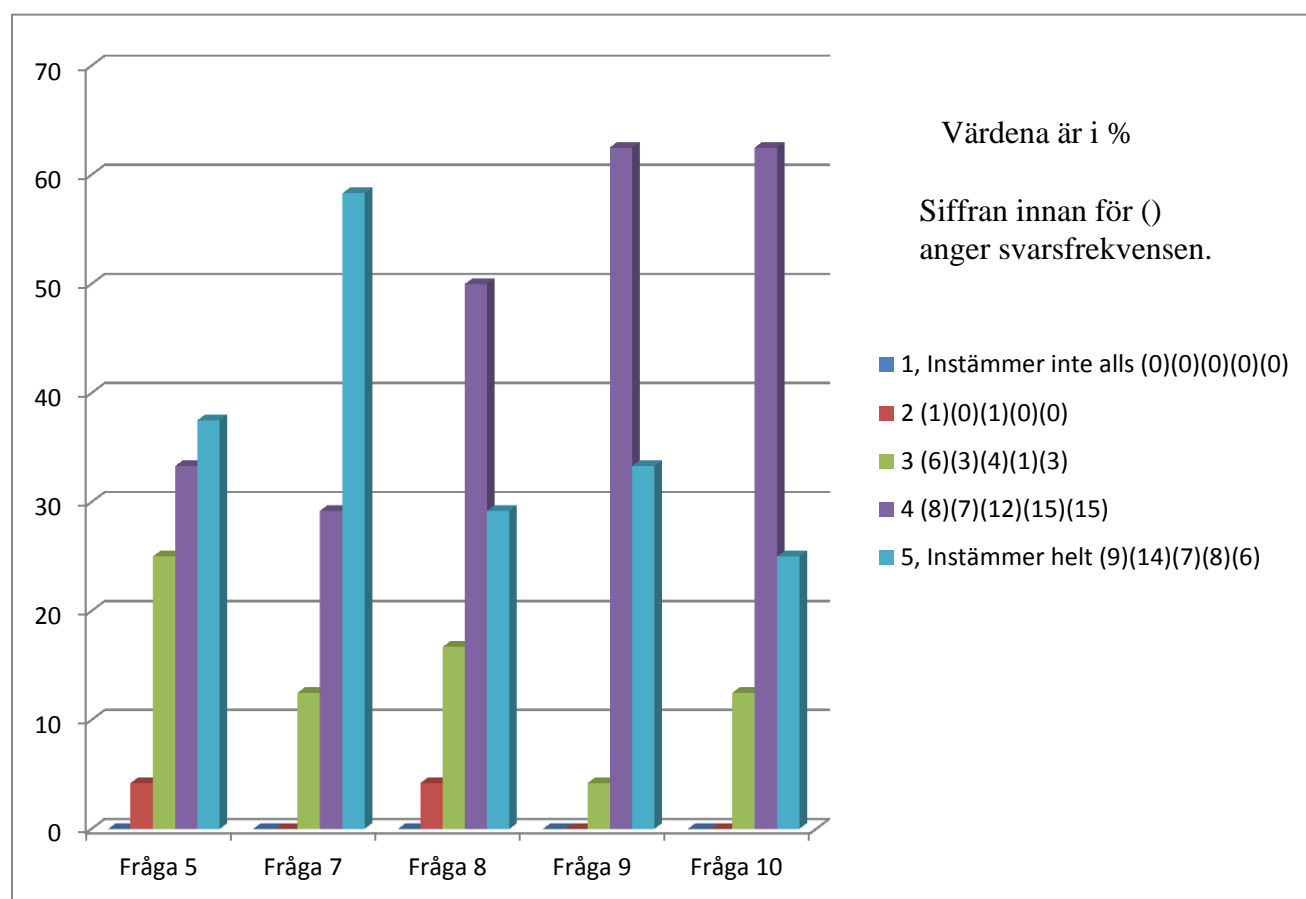
Fråga 5: De praktiska momenten har utmanat dig till att testa nya tillvägagångssätt för ett bättre lärande.

Fråga 7: De praktiska momenten har gjort dig tryggare i rollen som lärare/undervisare.

Fråga 8: De praktiska momenten har gett dig en ökad pedagogisk kunskap.

Fråga 9: De praktiska momenten har haft en god koppling till idrott och hälsa ämnets styrdokument.

Fråga 10: De praktiska examinationerna har varit relevanta utifrån vad som står i styrdokumenterna som finns för ämnet idrott och hälsa.

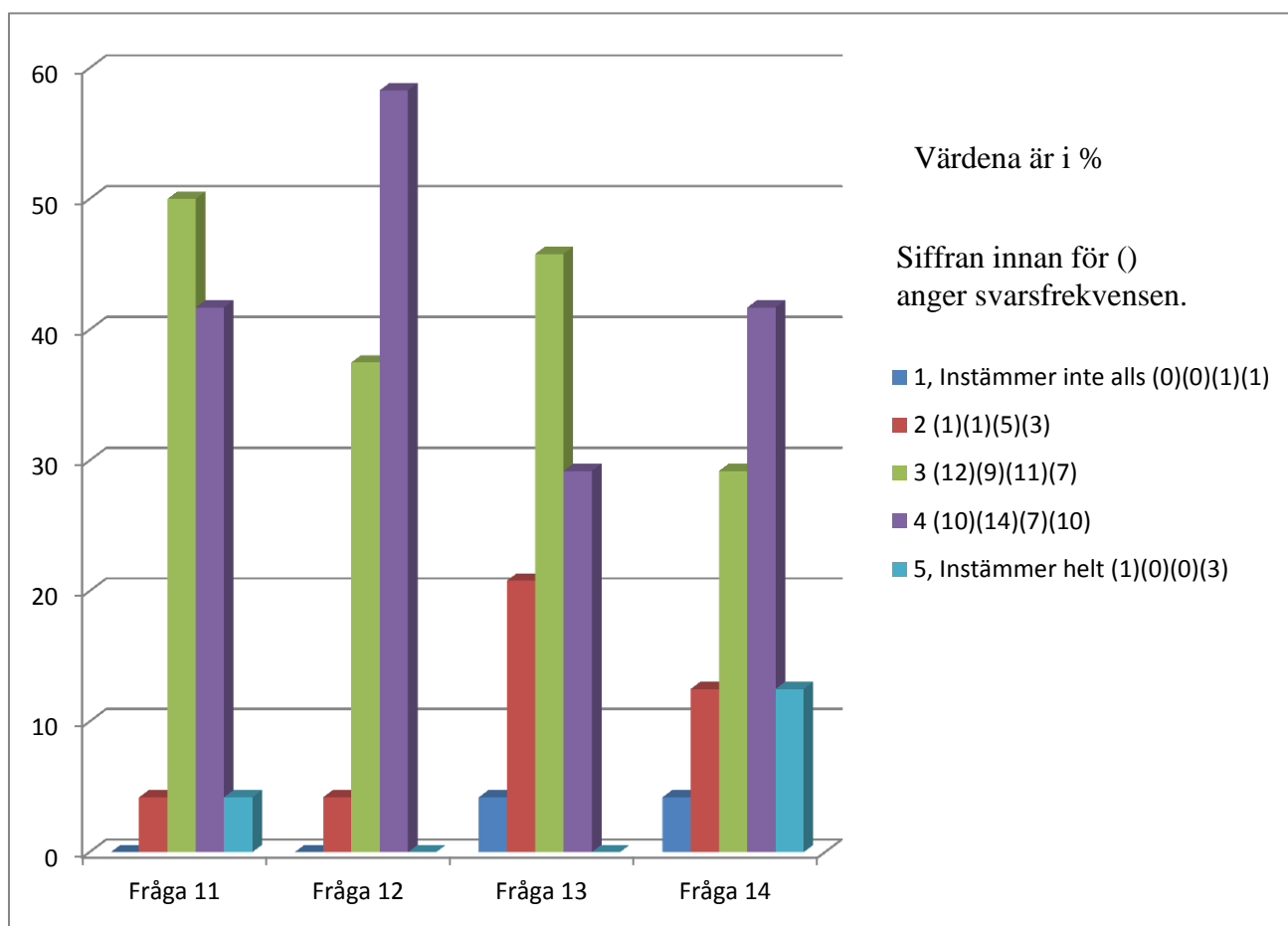

Fråga 11: De teoretiska momenten har varit ändamålsenliga utifrån den kommande yrkesrollen.

Fråga 12: De teoretiska momenten har gett dig en bild av vad som krävs av en idrotts och hälsa lärare.

Fråga 13: De teoretiska momenten har speglat hur en lektion i ämnet idrott och hälsa kan se ut i verkligheten.

Fråga 14: De teoretiska momenten har utmanat dig till att testa nya tillvägagångssätt för ett bättre lärande.

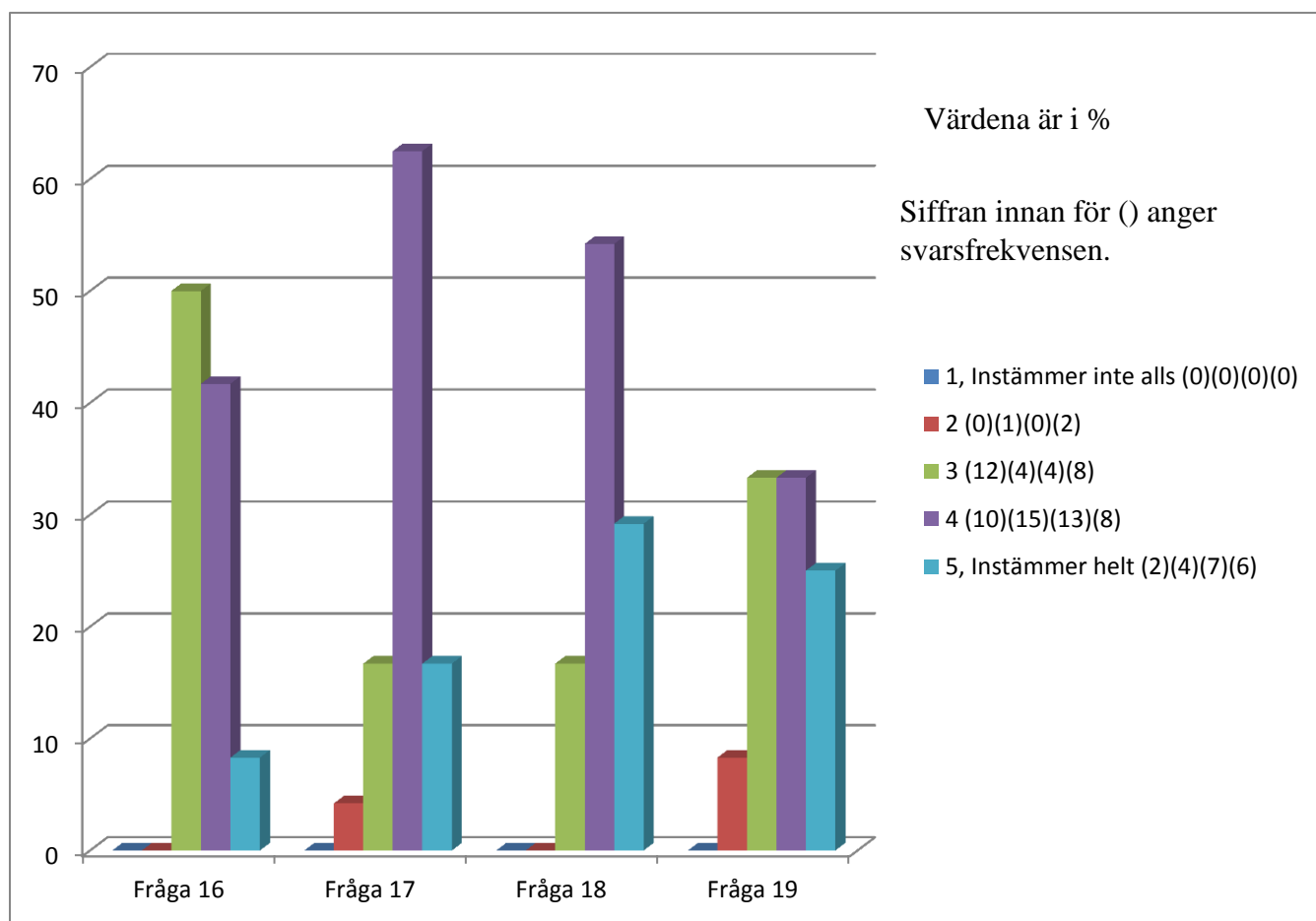

Fråga 16: De teoretiska momenten har kännetecknats av god pedagogisk kvalitet.

Fråga 17: De teoretiska momenten har gett dig en ökad pedagogisk kunskap.

Fråga 18: De teoretiska momenten har haft en god koppling till idrott och hälsa ämnets styrdokument.

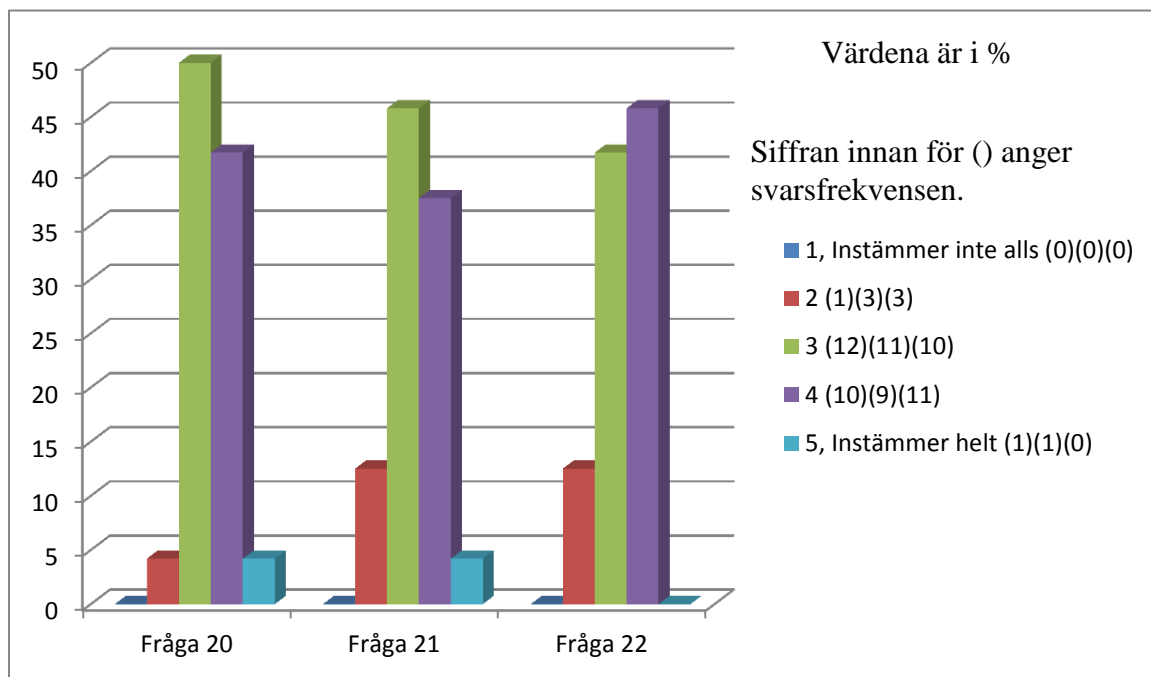
Fråga 19: De teoretiska examinationerna har varit relevanta utifrån vad som står i styrdokumenterna som finns för ämnet idrott och hälsa.

Fråga 20: Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande föreläsningar.

Fråga 21: Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande examinationer.

Fråga 22: Ämneslärarutbildningen för idrott och hälsa har präglats av relevant feedback gällande inlämningsuppgifter/hemtentor.

Bilaga 2 – Jämförelse mellan universitet 1 och universitet 2.

Instämmer (4) och instämmer helt (5) i %

